

Hertel het vertrouwen van de meest kwetsbare burgers

Door Hillie Nooitgedagt
Wij Participeren

[Dit is een illustratie waarbij ik op een boomstronk zit met een blauwe broek en een groene trui. Ik heb een witte sjaal om, heb lang bruin haar en draag een bril en groene instapschoentjes. In mijn rechterhand heb ik vier peren vast. In mijn linkerhand heb ik één peer en dansen er drie partjes omheen. De zon schijnt boven de bomen. In het gras zie je een afbeelding die lijkt op het logo van Wij Participeren: één peer en een paar perenpartjes. De partjes van de peer laten zien dat wij allemaal een part/onderdeel van de samenleving zijn. Als je een partje weghaalt, is de peer niet meer compleet.]

Het is tijd voor verandering in de omgangsvormen tussen de politiek en Nederlanders die door een beperking niet of nauwelijks een stem hebben, maar wel gaan stemmen en volwaardig meetellen in onze maatschappij.

De Tweede Kamer verkiezingen op 29 oktober komen er aan. Het is tijd voor verandering in de omgangsvormen tussen de politiek en Nederlanders die door een beperking niet of nauwelijks een stem hebben, maar wel gaan stemmen en volwaardig meetellen in onze maatschappij. Kijkend naar het resultaat van de regering in het afgelopen jaar, lijkt het dat we op een kantelpunt zijn gekomen waarin het verlies van vertrouwen haast niet meer terug te winnen is. Vertrouwen win je niet met woorden. Je verdient het met daden die zijn gekoppeld aan betrouwbare woorden. Daarom roep ik alle partijen op om het woord 'vertrouwen' niet meer te gebruiken in hun partijprogramma, tenzij je zaken in de komende tijd echt anders gaat doen. Mensen verwachten niet dat je foutloos bent, maar wel dat je gemaakte fouten toegeeft en laat zien hoe je dit in de toekomst kunt, wilt en gaat veranderen. Voor mensen die in hun bestaanszekerheid nog meer afhankelijk zijn van de overheid, zul je echt betrouwbare daden moeten laten zien om het vertrouwen nog een beetje terug te kunnen winnen.

Gebroken beloftes zijn moeilijker te herstellen dan ontbroken beloftes

In mijn [column op Sociale Vraagstukken](#) en diverse [artikelen](#) op mijn website laat ik zien dat mensen met een (arbeids-)beperking de overheid afrekenen op het niet nakomen van hun beloften en loze leuzen. Het vertrouwen in de overheid geven zij een gemiddeld cijfer dat lager is dan een 4. De prestatie van de overheid is niet los te zien van de invloed van de politiek en daarvan hebben we de gevolgen in het afgelopen jaar ondervonden. Zo werd d.m.v. de '[buffelboete](#)' bezuinigd op hard werkende Nederlanders met een beperking die daardoor helaas niet fulltime kunnen werken maar wel meer dan fulltime hun beschikbare uren en energie inzetten voor hun werk, rekening houdend met een beperking. Meer dan alles wat je te bieden hebt, kun je nu eenmaal niet geven. Voor mensen in de Sociaal Ontwikkelbedrijven is dit nu in de wet [tijdelijk gecompenseerd](#). Maar de vele andere noodzakelijk parttime, hard werkende Nederlanders delven nog steeds het onderspit.

Om meer inzicht te krijgen in dat 'meer werken, meer loont' wilden de VVD en Volt volgens de [vorige verkiezingsprogramma's](#) de loonbelasting verlagen. Als een burger die de politiek goed volgt, heb ik vernomen dat: in het programma zeggen 'de loonbelasting te verlagen', *precies het tegengestelde is aan wat men in de praktijk heeft gedaan*; voor de meest kwetsbare groep die niet fulltime kan werken; 'de loonbelasting te verhogen'. Daarmee is het vertrouwen van burgers die de moedige stap hebben gezet om bijvoorbeeld vanuit een bijstandsuitkering of binnen de Banenafpraak parttime te gaan werken, geschonden. **Als gevolg van 'meer werken', gingen ze minder verdienen, waardoor 'meer werken' voor hen dus 'niet meer', of wel: minder loont.** Zorg dat deze mensen niet afhaken in hun zoektocht naar passend werk waarin inkomenszekerheid een cruciale rol speelt. Geef hen die zekerheid terug waarmee je de belofte van het Simpel Switchen nakomt en als overheid ook op dat gebied het vertrouwen van participanten kunt verdienen. Mijn oproep aan alle politieke partijen die nog hun verkiezingsprogramma moeten vaststellen en/of publiceren, is om **deze hele belastingmaatregel te schrappen**, dit niet alleen te zeggen maar ook in lastige

politieke keuzes, ongeacht de verkiezingsuitslag door te voeren in uw acties en stemmingen.

Het bovenstaande is slechts één van de voorbeelden waarin de afgelopen tijd is bezuinigd op de inkomenszekerheid van mensen met een beperking. Dit alles na een verkiezingscampagne waarin het hoofdthema 'bestaanszekerheid' was. In het hoofdlijnenakkoord van het kabinet Schoof stond dat vertrouwen niet vanzelfsprekend is en dat er hard gewerkt moest worden om het vertrouwen van Nederlanders te verdienen. Maar hoe doe je dat? Van welke Nederlanders wil je het vertrouwen winnen? Is Nederland compleet als je voor 'mijn part' zo'n 10% in de kou zet door hen kansen te ontnemen om ook volwaardig (in overeenstemming met de [grondwet](#) en het [VN-verdrag handicap](#)) te kunnen participeren? **De landelijke werkagenda is een belangrijke stap. Laat in uw verkiezingsprogramma zien hoe u prioriteit stelt bij het uitvoeren van die agenda.**

'Minder en eenvoudiger regels' vragen om goed doordachte keuzes

In de [programma's van de vorige verkiezingen](#) hebben bijna alle partijen gezegd dat er minder regels moesten komen en dat regels eenvoudiger gemaakt moesten worden. In de praktijk is het verminderen van de regels haast niet mogelijk als je [op de aller armsten wilt bezuinigen](#). Om dit weer goed te maken, heb je nieuwe regels nodig om het leed ergens anders weer te verzachten. Dit [maakt het oerwoud aan regels weer groter](#). Hierdoor wordt het voor mensen met een beperking, voor mensen in de uitvoering en in beleid alleen maar ingewikkelder. Voor mensen met een arbeidsbeperking vreet dat opnieuw aan het vertrouwen. Ook werd er toegezegd dat de **overheid beter bereikbaar en dichterbij moest zijn**. Gelukkig zien we dat nu o.a. vorm krijgen in de oprichting van de [regionale werkcentra](#) van het UWV waar uiteindelijk steeds meer mensen met een ondersteuningsvraag op gebied van werk en inkomen zo naar binnen kunnen stappen. Mijn oproep aan de overheid is om voor [de opleiding van mensen die daar gaan werken en in het beleid daarover, van begin tot eind ervaringsprofessionals en andere ervaringsdeskundigen met een beperking te betrekken](#) waardoor je kunt toetsen of de eenvoud en de toegankelijkheid wel worden gehandhaafd.

Een investering in het UWV is en blijft een duurzame investering voor iedereen

In deze voorbeelden vertelden respondenten over hun ervaringen met het UWV:

- 'Het systeem laat mensen met een beperking blootstaan aan emotioneel misbruik.'
- 'Bij het UWV hebben zij mij juist geen maatwerk aangeboden. In plaats van administratieve werkzaamheden krijg ik van alles en nog wat aangeboden.'
- 'Ik was maar een nummer.'
- 'Mijn arbeidscoach heeft sporadisch contact met mij en ik heb niet het gevoel dat hij werkelijk belangstelling voor mij heeft.'
- 'De contactpersoon luistert niet goed en stelt eenzijdig 'trajectplannen' op; dat is meestal een brief waarin hij schrijft wat ik moet doen, zonder dat ik daar een inbreng in heb gehad.'

- 'Ze verdienen geld aan de zwaksten van de samenleving die betaald werk hebben en pakken van die mensen het geld af.'
- 'Graag beter en duidelijkheid wat de mogelijkheden zijn m.b.t. Wajong (ook qua rechten).'
- 'Medewerkers bij het UWV weten vaak geen antwoord op vragen buiten de gebaande paden. Dat geeft meer onrust en twijfel. Zo zou het niet moeten zijn.'
- 'Stop met het rondstrooien van succesverhalen over bepaalde ziektes. Graag een professionele benadering.'
- 'Ik ben bij elke brief die ik krijg bang dat ik iets fout heb gedaan.'
- 'Ik ben door UWV zonder mijn medeweten ingeschreven in de werkmap bij UWV, als op zoek naar een specifieke functie. Terwijl ik A) niet werkzoekend was, B) geen opleiding op dat gebied genoten had, C) geen ambities op dat gebied had. Ik heb daarover UWV gevraagd hoe dit nou weer kan - zonder mij ook überhaupt op de hoogte te stellen - Hun antwoord: "we kunnen het niet meer achterhalen, het was een automatische actie". Tja...'
- Helaas is dit een vaker gehoord antwoord van 'UWV Klant en Service', dat men er niets aan kan doen want het ligt aan het automatische systeem.
- 'Ik zou wat meer contact willen.'
- 'Neem contact met mensen op.'
- 'Ik vind het fijn dat ik 12 uur per week kan werken en dat ik daarin met rust gelaten wordt door het UWV. Ik hoop dat dat zo blijft, omdat ik op deze manier kan bijdragen aan de maatschappij zonder elke keer overbelast te raken en uit te vallen. Ik haal er naar mijn idee het optimale uit op de manier waarop ik het op dit moment doe en dat geeft ontzettende voldoening.'

Slechts twee van de 27 respondenten wist iets over wat de [wet vereenvoudiging Wajong](#) inhoudt, die op hen van toepassing is, maar niemand van hen heeft die informatie van het UWV ontvangen. De angst om niet meer terug te kunnen vallen in de Wajong, leeft nog bij te veel Wajongers. **Zorg dat iedere uitkeringsgerechtigde alle belangrijke informatie actief krijgt aangeboden over wijzigingen in de wet die hen zelf aangaat.** Maak die informatie toegankelijk voor hen allemaal, ongeacht watvoor beperking zij hebben, waarbij je er niet vanuit gaat dat die informatie hen wel bereikt via verwanten, zorgverleners of vertegenwoordigende instanties. De overheid is zelf verantwoordelijk als de zoektocht voor participanten in het [Switchen in de Participatieketen](#) moeizaam of ingewikkeld verloopt door de burger onvoldoende te informeren.

Op basis van deze voorbeelden roep ik ook de partijen op om het '[recht op werk](#)' te herstellen door **financieel flink te investeren in de WSP's van de regionale werkbedrijven en de hersteloperaties binnen het UWV.** UWV is en blijft landelijk gezien de organisatie die de meeste kennis en ervaring heeft w.b.t. dienstverlening aan de mensen met een arbeidsbeperking. Investeer in meer mankracht, betere informatiemiddelen en betere handhaving in de uitvoering van voldoende contactmomenten met alle cliënten. Help de uitvoering met onderwijs en inzet van ervaringsdeskundigheid om het toepassen van maatwerk in het werk voor iedere medewerker mogelijk te maken en te bevorderen.

Ten slotte wil ik de nadruk leggen op het feit dat de overheid bijna 10 jaar de tijd heeft gehad om het VN-verdrag handicap te implementeren, dat men zelf heeft geratificeerd. [Het niet uitvoeren in de praktijk](#) schaadt het vertrouwen van zo'n 2 miljoen Nederlanders met een handicap voor wie de maatschappij, -waaronder werk en inkomenszekerheid en 'echt mee kunnen praten in het beleid dat over ons gaat'- ver onder de maat is gebleven of achteruit is gegaan. Nu worden alleen 'onderzoeken -die in opdracht van de overheid worden uitgevoerd-' met de Kamer gedeeld en publiekelijk gemaakt. **Maak wetten of pas wetten aan zoals de [WOO](#) om te laten zien dat de [inbreng van mensen met een beperking](#) (wanneer dit los staat van de andere onderzoeken) ook door de overheid wordt gerapporteerd en gedeeld met de Kamer** bij debatten die over hun thema's gaan. Dan zal het makkelijker worden om beleid te maken dat ook in de uitvoering beter stand houdt en [voelen Nederlanders met een beperking zich meer gezien, gehoord en begrepen](#). Om de actieve inbreng van ervaringsprofessionals serieus te nemen, moet je het ook publiceren, als dit nergens terug te vinden is, is het haast ongeloofwaardig dat je het daadwerkelijk hebt gedaan.

Bijna alle gemeenten voldoen aan [artikel 47 van de Participatiewet](#) met een adviesraad, maar nog veel te weinig gemeentelijke adviesraden [hebben mensen met een beperking zelf in de raad](#). De [participatiehubs](#) die dit moeten bevorderen zijn te vrijblijvend waardoor ervaringsdeskundigheid op werk- en inkomen onvoldoende aandacht krijgt. **Roep de gemeenten op en voorzie gemeenten in voldoende financiële middelen om in deze vorm van burgerparticipatie te voorzien, volgens artikel 4.3 van het VN-verdrag handicap.**